

ECB Bankų priežiūra: BPM 2018 m. priežiūros prioritetai

Šiame priežiūros prioritetų apraše išdėstyta, į kokias sritis bus sutelkta priežiūra 2018 m. Prioritetai nustatomi įvertinus pagrindinius prižiūrimiems bankams kylančius iššūkius ir atsižvelgiant į pokyčius ekonomikos, reguliavimo ir priežiūros srityse.

Vertinant pagrindines rizikas, su kuriomis susiduria bankų sektorius, buvo bendradarbiaujama su nacionalinėmis kompetentingomis institucijomis ir naudojamosi jungtinių priežiūros grupių (JPG) įdirbiu, ECB mikroprudencinėmis ir makroprudencinėmis analizėmis, taip pat tarptautinių subjektų ataskaitomis. Nustatyti šie pagrindiniai rizikos bankų sektoriuje veiksniai: užsitęsęs mažų palūkanų normų laikotarpis, dideli neveiksnių paskolų portfeliai, geopolitinis neapibrėžtumas, struktūriniai ekonominiai sunkumai euro zonoje (įskaitant fiskalinį nesubalansuotumą ir nuogaštavimus dėl skolos tvarumo), besiformuojančios rinkos ekonomikos šalių augimo perspektyva, bankų reakcija į naujas reguliavimo iniciatyvas, pokyčiai gyvenamosios ir komercinės paskirties nekilnojamojo turto rinkose, rizikos perkainojimas finansų rinkose, kibernetiniai nusikaltimai ir IT trikdžiai, bankų nusižengimai, ne bankų konkurencija, tikimybė, kad pagrindinė sandorio šalis neįvykdys įsipareigojimų, ir nelanksti verslo aplinka.

Kad bankai veiksmingai spręstų šiuos sunkius uždavinius, ECB Bankų priežiūra dar kartą apsvarstė priežiūros prioritetus. Kaip matyti iš pirmiau išvardytų rizikos veiksnių, daugiausia dėmesio ir toliau reikės skirti 2017 m. įvardytoms pagrindinėms sritims, atlikus tam tikrus pakoregavimus. 2018 m. vykdant bankų priežiūrą daugiausia dėmesio bus skiriama šioms keturioms sritims:

1. verslo modeliams ir pelningumą skatinantiems veiksniams,
2. kredito rizikai,
3. rizikos valdymui,
4. veiklai, susijusiai su įvairiais rizikos aspektais.

Įgyvendinant kiekvienos šių sričių prioritetus bus vykdomos įvairios priežiūrinės iniciatyvos. Joms iki galo įgyvendinti gali prireikti daugiau nei vienu metų.

- ✓ Bankų pelningumo analizė
- ✓ IRRBB jautrumo analizė

Priežiūros veiksmas 2018 m.

- Veiksmai po IRRBB jautrumo analizės

Verslo modeliai

Bankų verslo modeliai ir pelningumą lemiantys veiksniai bus prioritetinė bankų priežiūros sritis ir 2018 m. Šioje srityje dėmesys bus telkiamas į bankų pelningumo raidos dabartinėmis sąlygomis analizę ir palūkanų normos rizikos poveikio bankams vertinimą. Todėl ECB Bankų priežiūra atsižvelgs į neseniai atliktos bankų pelningumą lemiančių veiksnių horizontaliosios analizės rezultatus. Be to, palūkanų normos rizikos bankinėje knygoje (angl. IRRBB) jautrumo analizės rezultatai padės

priežiūros institucijoms toliau tirti galimo palūkanų normos lygio pokyčio poveikį bankams.

Kredito rizika

- ✓ Paskelbtas rekomendacinis dokumentas dėl NP

Priežiūros veiksmas 2018 m.

- Bankų NP strategijų analizė
- Atidėjinių NP dengti sudarymo ir NP nurašymo laiku kontrolė

Neveiksnius paskolas

Kredito rizika bus svarbus priežiūros prioritetas ir 2018 m. Kai kurių įstaigų neveiksnių paskolų (NP) lygis tebėra didelis, o tai gali neigiamai paveikti bankų skolinimą ekonomikai. Didelis NP lygis daro poveikį kapitalui ir finansavimui, mažina pelningumą ir atitinkamai varžo kredito teikimą namų ūkiams bei įmonėms. Todėl NP lygio mažinimas yra svarbus tiek bankų perspektyvumui, tiek makroekonominiams veiklos rodikliams. Paskelbus rekomendacinį dokumentą dėl NP, priežiūrinis dialogas su bankais bus tęsiamas daug dėmesio skiriant NP lygio mažinimo strategijoms ir atidėjinių NP dengti sudarymui bei nurašymui laiku. Be to, NP darbo grupė, kaip ir iki šiol, padės JPG vykdyti tolesnius priežiūros veiksmus ir rengti priežiūros dialogus bankų neveiksnių pozicijų klausimams spręsti.

- ✓ Patikrinimų vietoje ir nuotoliniu būdu vykdomos priežiūros metodika, taikoma pozicijų koncentracijoms tirti

Priežiūros veiksmas 2018 m.

- Nekilnojamojo turto pozicijų analizė
- Įkeisto turto valdymo ir vertinimo metodų analizė

Pozicijų koncentracija ir įkaito valdymas bei vertinimas

Tam tikrų rūšių turto bankų pozicijų koncentracija išlieka aktualus klausimas priežiūros institucijoms. Kalbant apie šią sritį, pažymėtina, kad priežiūrinę metodiką, apimančią patikrinimus vietoje ir nuotoliniu būdu vykdomą priežiūrą, veiksmingai pritaikytą laivininkystės portfelių atveju, planuojama taikyti ir kitų klasių turtui, pavyzdžiui, nekilnojamojamam turtui. Dėmesys bus telkiamas ir į bankų įkeisto turto valdymo bei vertinimo klausimus.

Rizikos valdymas

Ši prioritetinė sritis apima įvairius vis dar aktualius bankų rizikos valdymo aspektus. Atliekant kasdienę priežiūrą bus vykdoma įvairi veikla, įskaitant sudėtingų finansinių priemonių, pavyzdžiui, 2 ir 3 lygio turto, stebėseną. Ypatingas dėmesys bus skiriamas šioms iniciatyvoms:

- ✓ Paskelbta pirmą tikslinės vidaus modelių peržiūros vadovo versiją

Priežiūros veiksmas 2018 m.

- Analizė ir dialogas su bankais
- Viešos konsultacijos dėl ECB vadovo dėl vidaus modelių

Tikslinė vidaus modelių peržiūra

Tikslinės vidaus modelių peržiūros (angl. TRIM) projektas bus tęsiamas 2018 ir 2019 m. Bendras šio projekto tikslas – didinti bankų taikomų patvirtintų 1 ramsčio vidaus modelių patikimumą ir tvirtinti jų tinkamumą. 2017 m. paskelbta pirmą tikslinės vidaus modelių peržiūros vadovo versiją. Vadove aprašoma, kaip per BPM ketinama įgyvendinti aktualiausius vidaus modeliams taikomus teisės aktų reikalavimus. Juo taip pat sukuriamas pagrindas projekto vykdymui. Darbas šioje srityje 2018 m. bus tęsiamas atsižvelgiant į 2017 m. padarytą pažangą – patikrinimų

bankuose metu toliau bus nagrinėjamos kredito, rinkos ir sandorio šalies kredito rizikos. Kai paaiškės šių patikrinimų rezultatai, ECB tęs horizontaliąją analizę, kuria remiantis bus planuojami tolesni priežiūros veiksmai ir atnaujinamas vadovas. Atnaujinta ECB vadovo versija – „Vidaus modelių vadovas“ – bus pateikta viešoms konsultacijoms. Bus konsultuojamasi dėl atskirų vadovo dalių, kai tik šios bus baigtos rengti.

- ✓ Paskelbtas gairių dėl ICAAP ir ILAAP projektas

Priežiūros veiksmas 2018 m.

- Bankų ICAAP ir ILAAP tobulinimas
- Viešos konsultacijos dėl peržiūrėtų gairių

Vidaus kapitalo pakankamumo vertinimo procesas ir vidaus likvidumo pakankamumo vertinimo procesas

Vidaus kapitalo ir likvidumo pakankamumo vertinimo procesai (angl. *internal capital adequacy assessment process (ICAAP)* ir *internal liquidity adequacy assessment process (ILAAP)*) yra labai svarbūs įstaigų kapitalo ir likvidumo pakankamumo valdymui. Įstaigų ICAAP ir ILAAP procesų tobulinimą ECB vykdo pagal daugiametį planą. Po intensyvių diskusijų su bankais dėl 2017 m. paskelbto gairių projekto ir atsižvelgdami į jų metu gautą informaciją, ECB Bankų priežiūros ekspertai patobulino ir papildė priežiūrinės rekomendacijas dėl ICAAP ir ILAAP. Galutinė gairių versija bus parengta 2018 m., pasibaigus tų metų pradžioje surengsimoms viešoms konsultacijoms. Be to, bus siekiama didinti aiškumą, kaip II ramsčio reikalavimai priklauso nuo rizikos rūšies.

- ✓ Bankų pasirengimo 9-ajam TFAS analizė

Priežiūros veiksmas 2018 m.

- Tolesnė stebėseną, kaip bankai diegia 9-ąjį TFAS
- Išsami bankų pasirengimo kitiems reguliavimo pokyčiams analizė

Pasirengimas 9-ajam TFAS ir kitiems reguliavimo pokyčiams

Kadangi yra įvykę nemažai poveikį bankams darančių reguliavimo pokyčių, 2018 m. ECB Bankų priežiūros ekspertai toliau stebės bankų pasirengimą atitinkamiems pasikeitimams ir jų įgyvendinimą. Svarbus pokytis – 9-ojo TFAS įvedimas. Teminės peržiūros tarpiniai rezultatai parodė, kad bankai dar turi ką patobulinti pasirengimo 9-ajam TFAS ir jo įdiegimo srityje. JPG toliau stebės bankų daromą pažangą ir planuos tolesnius veiksmus. Bus stebimas bankų pasirengimas ir kitiems reguliavimo pokyčiams, tarp jų naujiems grynojo pastovaus finansavimo rodiklio, svarto koeficiento, minimaliems nuosavų lėšų ir tinkamų įsipareigojimų reikalavimams.

Įvairūs rizikos aspektai

Iš darbų, kurie bus vykdomi 2018 m. sprendžiant su įvairiais rizikos aspektais susijusius uždavinius, paminėtini testavimas nepalankiausiomis sąlygomis ir tolesnis rengimasis „Brexitui“.

- ✓ „Brexit“ politikos pozicijų rengimas

Priežiūros veiksmas 2018 m.

- Dialogo su bankais apie pasirengimą „Brexitui“ tęsimas

Pasirengimas „Brexitui“

Ir 2018 m. „Brexitas“ bus labai svarbus priežiūrinės programos klausimas. Daugiausia dėmesio bus skiriama jau ne pasirengimo darbams, o praktiniams parengtos politikos įgyvendinimo aspektams. ECB kartu su nacionalinėmis kompetentingomis institucijomis toliau vertins bankų planus, įskaitant paraiškas gauti

banko veiklos licenciją, perkelti savo veiklą iš Jungtinės Karalystės į euro zoną. Ypač bus tikrinama, ar laikomasi suderintos politikos pozicijos, visų pirma siekiant neleisti, kad BPM šalyse steigtųsi priedangos įstaigos (angl. *empty shell institutions*). Jungtinės Karalystės pasitraukimas iš Europos Sąjungos taip pat turi poveikio kai kurioms svarbioms įstaigoms, kurių būstinė yra euro zonoje. JPG tęs aktyvų bendravimą su svarbiomis įstaigomis, kurioms „Brexitas“ turės įtakos, ir toliau atidžiai stebės, kaip bankai rengia ir taiko nenumatytų atvejų planus.

Priežiūros veiksmas 2018 m.

- ES masto EBI testavimas nepalankiausiomis sąlygomis ir ECB testavimas nepalankiausiomis sąlygomis

Testavimas nepalankiausiomis sąlygomis

2018 m. bus vykdomas dar vienas svarbių įstaigų priežiūrinis testavimas nepalankiausiomis sąlygomis. Bus du vienas kitą papildysiantys testavimai: atrinktos svarbios įstaigos dalyvaus visos ES mastu vykdomame testavime nepalankiausiomis sąlygomis, kurį koordinuos Europos bankininkystės institucija; ECB vykdys papildomą kitų svarbių įstaigų, nedalyvausiančių visos ES mastu vykdomame testavime nepalankiausiomis sąlygomis, testavimą nepalankiausiomis sąlygomis. Į testavimo nepalankiausiomis sąlygomis rezultatus bus atsižvelgiama priimant priežiūrinio tikrinimo ir vertinimo proceso (angl. SREP) sprendimus. Šis testavimas sustiprina pačių bankų testavimosi nepalankiausiomis sąlygomis ir rizikos valdymo pajėgumus ir padeda atlikti kiekybinį banko įvairių kategorijų rizikos profilio įvertinimą.

Neturėtų būti laikoma, kad tai yra baigtinis paminėtų rizikų ir priežiūros prioritetų sąrašas. Nuolat vykdoma ir kita įvairi, šiame dokumente tiesiogiai neįvardyta veikla, pavyzdžiui, su IT ir kibernetinių nusikaltimų rizika susijusi veikla. Be to, konkretaus banko atveju gali reikėti ir kitokių priežiūros veiksmy, priklausomai nuo jo rizikos profilio specifikos. Vis dėlto priežiūros prioritetai yra labai svarbi priemonė siekiant, kad visų bankų priežiūra būtų vienoda, proporcinga ir veiksminga, – tai padeda sudaryti visiems vienodas sąlygas ir užtikrinamas didesnis priežiūros poveikis.